

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

ФАСНКО ВІОЛЕТТА ВІТАЛІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач вищої освіти*

ПРИВИДЕНЦЕВ ОЛЕКСАНДР ГЕННАДІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного процесу*

ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

На сьогоднішній день, на жаль, життя України без будь-яких правопорушень, у тому числі й кримінальних, уявити неможливо. Поняття кримінального правопорушення законодавець визначив в ст. 11 Кримінального кодексу України (далі – ККУ), де воно є передбаченим цим кодексом суспільно небезпечним винним діянням (дією або бездіяльністю), що вчинив суб'єкт кримінального правопорушення» [1]. В залежності від ступеня тяжкості та суспільної небезпеки кримінального правопорушення, відповідальність може передбачати різні види покарання, такі як штраф, виправні та громадські роботи, позбавлення або обмеження волі та інші види. Як суб'єкт кримінального правопорушення згідно ст. 18 ККУ визначається лише фізична особа, проте кримінальні правопорушення можуть вчиняти і уповноважені особи від імені та в інтересах юридичних осіб, до яких після підтвердження факту вчинення кримінального правопорушення можуть застосовувати певні заходи кримінально-правового характеру. Необхідно зауважити, що відповідно до ст. 96-3 ККУ, уповноваженою особою юридичної особи вважають службову особу юридичної особи, а також інших осіб, що мають правом діяти від імені юридичних осіб на підставі закону, установчих документів або договору [1].

Цивільним кодексом України, а саме статтею 80, законодавець зазначає, що юридичною особою називають організацію, створену і зареєстровану у встановленому законом порядку [2]. Такий порядок визначається спеціальним законом – Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» [3]. Юридичній особі надається цивільна правоздатність та дієздатність, також вона має право виступати як позивач або відповідач у суді [2]. Перш за все, залежно від їх порядку створення, розрізняють юридичних осіб приватного та публічного права, за формами власності – державні, приватні, колективні та змішані, залежно від цілі створення юридична особа може бути прибутковою або неприбутковою, а за організаційним критерієм розрізняють підприємства, товариства, кооперативи, установи тощо. Юридичні особи наділені своїм правовим статусом, який відрізняє їх від фізичних осіб, можуть володіти рухомим та нерухомим майном, бути замовниками та виконавцями робіт, укладати угоди з іншими фізичними або юридичними особами, а також мати в своєму штаті

працівників і бути зобов'язаними виконувати державні та місцеві регуляторні вимоги, також законодавством України встановлено певні правила та обмеження для юридичних осіб, залежно від їх форм власності та видів діяльності. Так, уповноваженими особами від імені та в інтересах юридичних осіб можуть вчинятися різні, у тому числі й кримінальні правопорушення, склади яких закріплено у Кримінальному кодексі України. До таких правопорушень можемо віднести наступні: фінансові правопорушення (як приклад, ухилення від сплати податків, недекларування доходів, шахрайство тощо), зловживання владою, посадою або підробка документів; правопорушення у сфері господарської діяльності або службові правопорушення (тобто порушення прав працівників, несплата їм заробітної плати, недотримання встановлених правил безпеки на робочих місцях тощо); правопорушення проти навколишнього середовища, що можуть бути вчинені при проведенні різних видів підприємницької діяльності (наприклад, забруднення ґрунту, води та повітря а також незаконне знищення лісів або використання шкідливих для природного середовища речовин); порушення авторського права, які можуть бути пов'язані із використанням певної інтелектуальної власності, на яку юридична особа, що її використовує, не має відповідних прав і користується нею без дозволу її власника, а також правопорушень, що пов'язані із тероризмом, з посяганням на національну безпеку, міжнародний правопорядок чи державний устрій. У випадках, коли уповноважена особа в інтересах та від імені юридичної особи вчиняє одне або декілька кримінальних правопорушень, що зазначені в ст. 96-3 ККУ, до неї застосовуються певні відповідні заходи кримінально-правового характеру, що їх законодавець визначив у ст. 96-6 ККУ [2]. До зазначених заходів включають конфіскацію майна, штраф та ліквідацію юридичної особи. Штраф – це визначена грошова сума, що має бути сплачена юридичною особою відповідно до підстави судового рішення. Судом застосовується штраф у двократному розмірі неправомірної вигоди, що була одержана незаконно. Розмір штрафу встановлюється в залежності від тяжкості вчиненого особою кримінального правопорушення. Проте, суд може врахувати фінансовий стан юридичної особи і застосовувати штраф із розстрочкою його виплати визначеними частинами на встановлений строк, що може досягати трьох років (ст. 96-7 ККУ). Конфіскацією майна, відповідно до законодавства, є примусовим безоплатним вилученням майна юридичної особи у державну власність. Такий захід буде застосований судом у випадку повної ліквідації юридичної особи відповідно до ККУ (ст. 96-8 ККУ). Ліквідацією юридичної особи називають припинення її існування, що є внесенням відповідного запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (ст. 96-9 ККУ). Згідно пункту 3 ст. 96-6 Кримінального кодексу України, застосування штрафу та ліквідації до юридичних осіб є тільки основними заходами кримінально-правового характеру, в той час як конфіскація майна може виступати лише як додатковий захід у випадку, коли юридичну особу ліквідовано у зв'язку з відповідним рішенням суду [1]. Важливо зазначити, що якщо до юридичної особи

застосовано певний захід кримінально-правового характеру, то вона наділяється обов'язком відшкодування нанесених шкоди та збитків в повному обсязі, а також розміру неправомірної вигоди, яка була отримана юридичною особою або могла бути отримана нею під час вчинення кримінального правопорушення. Підставою для звільнення юридичної особи від таких заходів є закінчення строків давності, що зазначено у ст. 96-5 ККУ.

У підсумку можемо констатувати:

1) уповноваженою особою в інтересах та від імені юридичної особи можуть вчинятися різні кримінальні правопорушення, що їх передбачає Кримінальний кодекс України;

2) у разі вчинення кримінальних правопорушень, визначених кримінальним законодавством, до юридичної особи застосовують заходи кримінально-правового характеру, передбачені статтею 96-6 ККУ – конфіскацію майна, штраф та ліквідацію юридичної особи.

3) вид кримінально-правового заходу встановлюється вироком суду в залежності від виду та тяжкості вчиненого уповноваженими особами кримінального правопорушення. При застосуванні вищезазначених заходів для юридичної особи встановлюється зобов'язання відшкодувати всі нанесені нею шкоду та збитки у повному обсязі.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
3. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 31–32. Ст. 263.

Ключові слова: юридична особа, заходи кримінально-правового характеру, відповідальність, кримінальні правопорушення, штраф, конфіскація майна, ліквідація юридичної особи.

Key words: legal entity, measures of a criminal legal nature, liability, criminal offenses, fine, confiscation of property, liquidation of a legal entity.

Павлова Юлія Сергіївна

Перспективи запровадження інституту присудової медіації
в Україні 631

Притуляк Валерій Миколайович

Виконання рішень в умовах військового стану з урахуванням
змін від 11.04.2023 року. 634

Полуніна Ольга Олександрівна

Робота судів України в умовах воєнного стану. 637

Stoianova Tetiana Anatolievna

Social ties as a tool to reduce domestic violence among
Ukrainian refugees. 640

Факас Ілона Борисівна

Аналіз функціонування підсистеми відеоконференцз'язку ЄСІТС
у цивільному судочинстві 642

Цал-Цалко Юлія Юліївна

Конституційне право на апеляційний перегляд справи:
теоретичні та практичні аспекти 645

Гончарук Анастасія Сергіївна

Поновлення процесуальних строків в умовах війни:
проблемні аспекти 648

Кикоть Артем Володимирович

Достовірність та достатність усних доказів у цивільному
процесі України 650

Кисельов Вадим Костянтинович

Особливості здійснення цивільного судочинства
в умовах воєнного стану. 652

Петренко Наталія Дмитрівна

Притягнення до відповідальності за неповагу до суду:
досвід Австралії 656

Привиденцев Олександр Геннадійович

Мультимедійне повідомлення як доказ у цивільному судочинстві:
окремі аспекти використання 658

Сатановська Олена Валентинівна

Право на житло: правовий аналіз 662

Федорчук Юлія Олександрівна

Деякі особливості стягнення заборгованості,
що вчиняються нотаріусом під час дії воєнного стану. 665

Фаєнко Віолетта Віталіївна,

Привиденцев Олександр Геннадійович

Заходи кримінально-правового характеру
щодо юридичних осіб. 667